

Täysistunto

Keskiviikko 3.4.2024 klo 14.00—19.50

3. Keskustelualoite Suomen EU-avaintavoitteista

Keskustelualoite KA 3/2024 vp

Keskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Päiväjärjestyksen 3. asiana on ajankohtaiskeskustelu Suomen EU-avaintavoitteista.

Ajankohtaiskeskustelun avaa keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Heikki Autto, minkä jälkeen käydään yksi ryhmäpuheenvuorokierros enintään kolmen minuutin puheenvuoroin. Seuraavan puheenvuoron käyttää pääministeri Petteri Orpo. Tämän jälkeen voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan V-painikkeella. Keskusteluun varataan aikaa puolitoista tuntia. — Ja nyt, olkaa hyvä, edustaja Autto.

Keskustelu

14.07 **Heikki Autto kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eiliset tapahtumat Vantaalla ovat aiheuttaneet suuren yhteisen surun ja järkytyksen. Ajatuksemme ovat näiden tapahtumien haavoittamien ja koskettamien ihmisten luona, vaikka puhe täällä salissa siirtyy päiväjärjestyksen mukaisesti eurooppalaiselle tasolle.

Arvoisa rouva puhemies! Kiitos puhemiehelle sekä puhemiesneuvostolle mahdollisuudesta keskustella koko eduskunnan voimin Suomen avaintavoitteista Euroopan unionissa. Tiedämme, että merkittävä osa kaikesta lainsäädäntötyöstä, jota eduskunnassa tehdään, saa alkunsa yhteisestä eurooppalaisesta lainsäädännöstä. Direktiivit ja asetukset eivät tule meille vain annettuina, vaan perustuslain säännösten mukaisesti eduskunnalla on keskeinen rooli Suomen kantoja muodostettaessa. Moni eurooppalainen kollegamme onkin itse asiassa meille hieman kateellinen siitä, kuinka kattavasti eduskunnassa pääsemme perehtymään ja ottamaan kantaa EU-lainsäädäntöön jo sitä säädettäessä. Voi hyvin sanoa, että jokainen suomalainen kansanedustaja on valiokuntatyön kautta myös EU-päätöksentekijä.

Arvoisa rouva puhemies! Euroopan unioni on Suomen tärkein poliittinen ja taloudellinen viitekehys ja arvoyhteisö. Suuri valiokunta on monissa eri yhteyksissä jo pitkään korostanut tarvetta aktiiviseen, johdonmukaiseen ja ratkaisukeskeiseen EU-vaikuttamiseen. Yksittäisiin lainsäädäntöehdotuksiin vaikuttamisen lisäksi tarvitaan ennakkointia ja strategista näkemystä siitä, millaisen EU:n Suomi haluaa. Tarvitaan kykyä tarjota ratkaisuja, jotka edistävät samalla Suomen ja koko EU:n tavoitteita. Tarvitaan aktiivista vaikuttamista EU-toimielimiin ja kumppanimaiden etsintää kaikilla tasoilla sekä enakkoon että koko lainsäädäntöprosessin ajan.

Tässä yhteydessä onkin syytä kiittää pääministeri Orpoa ja koko valtioneuvostoa periaatepäätöksestä EU-ennakkovaikuttamisen järjestämisestä ja ennakoivasta kannanmuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

dostuksesta EU-asioissa. On todella hyvä, että tähän työhön on systemaattinen toimintamalli.

On tärkeää, että periaatepäätöksen mukaisesti vaikuttamisen suuntaa muodostetaan keskeisten linjojen osalta yhteistoiminnassa eduskunnan kanssa. Tähän eduskunnan on tärkeää myös omassa työskentelyssään panostaa, kuten tänään teemme.

Arvoisa puhemies! Suomen EU-avaintavoitteita määritellään vaikeassa tilanteessa. Eurooppalaisia arvoja ja maanosamme vakautta haastetaan monella tavalla: Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset ovat hyvin moninaiset. EU:n sisäisessä koheesiossa ja oikeusvaltiokehityksessä on myös viime vuosina ollut omat haasteensa. Samalla taloudellinen asemamme on vaikeutunut protektionismin noustessa ja oman maanosamme kilpailukyvyyn hiipuesssa. Mitä haastavammaksi toimintaympäristö muuttuu, sitä tärkeämpää Suomen on toimia aktiivisesti. EU-avaintavoitteet luovat pohjan pitkäjänteiselle, selkeälle ja priorisoidulle vaikuttamiselle. Avaintavoitteilla on tarkoitus vaikuttaa niin Eurooppa-neuvoston strategiseen ohjelmaan kuin vaalien jälkeen valittavan uuden komission työohjelmaan.

Valtioneuvosto nostaa kolme keskeistä tavoitetta: Euroopan strategisen kilpailukyvyyn vahvistamisen, Euroopan kokonaisturvallisuuden parantamisen sekä puhtaan bio- ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistämisen. Lisäksi rahoituskehyksen kokonaistaso tulee säilyttää kohtuullisena välttämällä Suomen nettomaksuisuuden kasvua.

Eduskunnassa nähdään EU-avaintavoitteiden määrittely erittäin tärkeänä. Erikoisvaliokunnat ovat kuulleet laajasti asiantuntijoita ja lausunnoillaan luovat hyvän pohjan suurelle valiokunnalle, jossa lausunnon muotoilu alkaa tällä viikolla.

Olen aistinut, että eduskunnassa meitä kaikkia yhdistävät tulevien vuosien suuret kysymykset: Ukrainan tukeminen, EU:n laajentuminen, unionimme sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden vahvistaminen, Suomen ja muiden ulkorajavaltioiden muuttuneen tilanteen huomioiminen, maanosamme strategisen autonomian vahvistaminen ja kilpailukyvyyn parantaminen, kriisinkestävyys ja varautuminen. Mutta on rehellistä sanoa, että näiden suurten kysymysten ratkominen ei tule olemaan helppoa. Olemme nähneet, kuinka lujasti EU:n päätöksentekokykyä on mitattu esimerkiksi Ukrainan tukemisessa ja unionin laajentumisessa. Kaikkein perustavinta laatua oleviin kysymyksiin on löydettävä myös kestävimmat ratkaisut.

Kiitos, arvoisa rouva puhemies, että voimme tänään käydä keskustelua siitä, mitä EU:n kehitykseltä tulevalle vaalikaudella Suomen kansan edustajina haluamme. Mitä tiiviimmin pystymme yhteisten tavoitteidemme takana seisomaan, sen vaikuttavammin pystymme toimimaan niin Suomen ja suomalaisten kuin koko Euroopan parhaaksi.

Euroopan parlamentin vaaleihin on enää reilu kaksi kuukautta aikaa, joten olemme hyvin ajankohtaisten asioiden äärellä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi mennään ryhmäpuheenvuoroihin, jotka ovat pituudeltaan siis kolme minuuttia. — Ensimmäisenä edustaja Kauma.

14.13 Pia Kauma kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomukselle Euroopan unioniin kuulumisen on valinta. Me haluamme olla aktiivinen osa läntistä arvoyhteisöä. Kesällä pidettävien EU-vaalien kynnyksellä ja uuden viisivuotiskauden alkaessa on juuri nyt oikea aika määritellä päälinjat ja ottaa ohjat omiin käsiimme EU-vaikuttamisessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Ensi makua Orpon hallituksen tuloksellisesta EU-vaikuttamisesta olemmekin jo saaneet, kun laajasti tärkeänä pidetyn yritysvastuudirektiivin yksityiskohtia viilattiin Suomenkin toivomaan suuntaan ennen hyväksymistä. Suomen kädenjälki näkyy myös Euroopan unionin 2040-ilmastotavoitteissa. Niissä huomioidaan maamme metsäiset ja pohjoiset erityispiirteet sekä riippuvuutemme puhtaasta energiasta. Ydinvoimaan suhtaudutaan tyystin aikaisemmasta poiketen. Kielteinen suhtautuminen on vaihtunut pienreaktoreiden rakentamistavoitteeksi. Olemme saaneet viestimme läpi: Euroopan on vihdoin irtaannuttava fossiilisesta energiasta.

Arvoisa puhemies! Euroopan unionin on oltava vahva niissä asioissa, joissa Suomi voi yhdessä muiden kanssa toimia tehokkaammin kuin se yksin voisi. Etenkin viime vuosien koronakriisi ja energiakriisi osoittivat, että Suomi on yksin liian pieni huoltovarmuuden osalta esimerkiksi lannoitteiden tai lääkkeiden saatavuuden turvaamisessa.

Vastaavasti EU:lle ei pidä antaa valtaa asioissa, jotka keskeisesti kuuluvat maiden omaan päätösvaltaan. Pitää nähdä metsä puilta. Suomi on metsäinen, kylmä maa pohjoisessa. Itärajamme muodostaa pitkän ulkorajan myös EU:lle. Tämä kaikki tarkoittaa pitkiä toimitusketjuja, talvimerenkulkua, maatalouden erityisolosuhteita. Näiden näkökohtien on oltava keskeisesti esillä kaikessa vaikuttamisessamme.

Arvoisa puhemies! Eurooppa ja Suomi voivat menestyä vain, jos kukin maa kantaa vastuun omasta taloudestaan. Emme jatkossakaan tue elpymispaketin kaltaisia järjestelyjä, ja markkinoita vääristävästä valtiontukikilpailusta tulee palata normaaliin.

Hallitus on EU-keskusteluissa peräänkuuluttanut luotettavan sähkömarkkinamallin ja hinnoittelumekanismien kehittämistä. Ennustettava ja maltillinen sähkön hinta pitäisi kotitalouksien arjen kustannukset paremmin kurissa. Se olisi myös edellytys menestykselle kilpailussa digitaalisen siirtymän ja vähähiilisen teollisuuden investoinneista.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti kaikki tämä on turhaa ilman turvallisuutta. Ukraina tarvitsee laajaa ja pitkäaikaista sitoutumista meiltä kaikilta. Venäjän jäädytetyt varat, tai vähintään niiden korkotuotot, on saatava Ukrainan tukemiseksi pikimmiten. [Ben Zyskowicz: Oikein!] Päätöksentekomme erityisesti ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannalta elintärkeissä kysymyksissä tulee onnistua turvaamaan kaikissa olosuhteissa. Yksi jäsenmaa ei voi pitää muita panttivankinaan. Siksi määräenemmistöpäätöksiin siirtyminen erityisesti puolustus- ja turvallisuuspolitiikan elintärkeissä asioissa olisi kannatettavaa.

Puolustusteollisuutemme pitää saada vauhtiin. Haluammekin kiittää pääministeri Orpoa, joka kehotti Euroopan investointipankkia lisäämään rahoitusta Euroopan puolustusteollisuudelle. Tämän lisäksi hajanaista hankintamenettelyä tulee yhdenmukaistaa ja EU-jäsenmaiden, jokaisen, tulee tehdä oma osuutensa Euroopan puolustuksen takaamiseksi. Puolustusulottuvuudesta vastaavan komissaarin salkku auttaisi koordinoimaan kokonaisuutta... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu] — Menikö ääni? — Saako vielä puoli minuuttia?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ihan lyhyesti.

Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Avaintavoitteidemme määrittely antaa luotettavan kuvan nyt siitä, että jälkijättöisistä vaikuttamisesta on vihdoin otettu pitkä askel oikeaan suuntaan. Kokoomuksen eduskuntaryhmä haluaa, että Suomi on aktiivisesti vaikuttamassa meille keskeisiin kysymyksiin, koska vain siten voimme onnistua kehittämään Euroopasta parasta paikkaa meille kaikille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä.

14.18 **Jani Mäkelä ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ennakkovaikut-taminen EU:ssa on pitkään ollut heikkoa ja linjatonta. Nyt asia kuitenkin on onneksi muut-tumassa. [Kimmo Kiljunen: Vihdoin ja viimein! — Naurua] Hallitus on tehostanut halli-tusohjelman mukaisesti ennakkovaikuttamista ja lisännyt yhteistyötä samanmielisten EU-maiden kanssa.

Jos aiempi ajattelu olikin odottaa komission esityksiä, niin silloinhan me olemme olleet jo vuosia myöhässä vaikuttamisessa. Mahdollisuutemme muovata esityksiä toivomaamme suuntaan ovat jo olleet olemattomia. Keskeistä onkin saada kädenjälki EU:n työsuunnitel-miin, joista tärkeimpiä ovat strateginen ohjelma ja komission viisivuotisohjelma.

Arvoisa puhemies! Suomen EU-tavoitteissa lähdetään tärkeimpään keskittyvästä EU:sta, joka parantaa erityisesti jäsenvaltioidensa ja kansalaistensa turvallisuutta. Suomi edistää EU-tason rahoituksen kohdentamista erityisesti kokonaisturvallisuutta ja EU:n ul-korajoja vahvistaviin toimiin. Yksinkertaisesti sanottuna unionin ulkorajat on turvattava ja muuttoliikkeen välineellistäminen on estettävä.

Tavoitteissa on paljon perussuomalaisille keskeistä. On välttämätöntä, että kukin jäsen-maa kantaa vastuun julkisen taloutensa kestävydestä. Hallitus ei suhtaudu myönteisesti uusien, elpymisvälineen kaltaisten EU:n lainanotolla rahoitettavien rahoitusvälineiden luomiseen.

Pienelle, vientivetoiselle maallemme on tärkeää puuttua sisämarkkinoiden kannalta on-gelmallisiin valtioon-tukiin. Suuret maat eivät voi loputtomiin jatkaa omien yritystensä tuke-mista yhteismarkkinalle haitallisilla tukimuodoilla. [Vasemmalta: No ei näköjään voi!]

Meidän pohjoisen sijaintimme, pitkien yhteyksiemme ja metsiemme sekä maataloutem-me erityispiirteet on huomioitava EU:ssa.

Euroopan tulee viimein saada puolustustarviketuotantonsa nostettua pystyyn. On häm-mentävää nähdä, ettei kahden sotavuoden jälkeenkään olla saatu tähän toimivaa ratkaisua. Suomen tulee etsiä muiden jäsenmaiden kanssa kustannustehokkaita tapoja saada tuotanto käyntiin. Lisäksi Euroopan investointipankin mahdollisuuksia lainoittaa eurooppalaista puolustussektoria nykyistä laajemmin on edistettävä nopeasti.

EU:n uusi maahanmuuttopakti ei sisällä riittäviä elementtejä, joilla muuttoliikettä Eu-rooppaan saataisiin aidosti ja tehokkaasti rajoitettua. Tästä syystä hallitus aikoo rakenta-vasti edistää EU-tason toimia, joilla lisätään mahdollisuuksia toteuttaa turvapaikkaproses-si ja kansainvälisen suojelun tarjoaminen turvallisissa kolmansissa maissa. [Kimmo Kilju-nen: Minkälaisia ne ovat? Suomi ja Ruotsi?]

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta siitä, että Suomi on jo tehnyt lupaamansa ryhtiliikkeen EU-vaikuttamisessa, eikä Suomen edun ajamista enää arastella. Esimerkiksi viime kuussa Suomi esitti ensimmäistä kertaa koko jäsenhistoriansa aikana epäluottamus-ta EU-komissiolle sen tilinpidosta. Suomi teki tärkeän aloitteen 13 muun EU-maan tuke-mana Euroopan investointipankin roolin vahvistamiseksi EU:n puolustuksessa.

Lisäksi Suomi vastikään torppasi EU:n ennallistamisasetuksen yhdessä muiden kriittis-ten maiden kanssa. Tästä ennallistamisasetuksesta olisi arvioiden mukaan koitunut Suo-melle 700 miljoonan euron vuosittaiset kustannukset, jotka arvioitiin suurimmiksi unionin jäsenmaiden joukossa talouksien kokoon suhteutettuna. [Juho Eerola: Eli vaikutettiin! — Välihuutoja vasemmalta] Näin ei voi eikä saa olla. Perussuomalaisten mielestä EU:n tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

koitus on olla hyvä renki, ei huono isäntä. [Vasemmalta: Saa sentään olla renki! — Eduskunnasta: Tuonko kokoomus allekirjoittaa?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Guzenina.

14.21 **Maria Guzenina sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kolme minuuttia on lyhyt aika, mutta onneksi aikarajasta ei nyt pidetä tiukasti kiinni. [Naurua]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Tehdään kuitenkin sillä tavalla, että te ette katkaise niitä. Me katkaisemme, jos joku katkaisee. [Naurua]

Tämä on, puhemies, hyvä sopimus. — Arvoisa puhemies! Suomen EU-politiikka tarvitsee isänmaallista tahtoa ja isänmaallista tavoitetta. [Timo Heinonen: Aika! — Ben Zyskowitz: Hyvä alku!] Kansallinen yhtenäisyys on aina ollut pienen Suomen vahvuus. Suomen perinteisenä EU-linjana on ollut toimia populismin sijasta johdonmukaisesti ja rakentavasti hallituskokoonpanosta riippumatta, myös vaikeina aikoina.

Ja, arvoisa puhemies, nyt ajat ovat todella vaikeat. Tilannekuva on hurja: sota Ukrainassa, Euroopan, Kiinan ja Yhdysvaltojen välinen taloudellinen kilpailu, ilmastonmuutos, luontokato, ihmisten huoli toimeentulostaan, alueellinen eriarvoisuus, Euroopan ikääntymisen ja julkisten palveluiden kriisi. Onko syytä olla huolissaan? [Kimmo Kiljunen: Ei ikääntymisestä!] On ja pitääkin olla. Mutta me SDP:ssä uskomme, että nämäkin kriisit ratkotaan yhteisillä ponnisteluilla ja sitoutumalla konkreettisesti yhteisiin tavoitteisiin.

Arvoisa puhemies! EU-vaikuttaminen on hakusessa hallituksella, jonka johdossa näyttää pääministerin sijaan olevan EU-eroa tavoittelevan puolueen puheenjohtaja Purra. [Ben Zyskowitz: Höpö höpö!] Eikä tämä ole vain meidän demareiden näkemys, samaa lausuvat lukuisat asiantuntijat. Ulkopoliittinen instituutti: ”Selvityksestä puuttuu kokonaan kuvaus keinoista, joilla hallitus tavoitteisiinsa pyrkii.” Helsingin yliopisto: ”Suomen yleinen toimintatapa on puolustuksellinen, säilyttävä ja reaktiivinen.” [Ben Zyskowitz: Toista se oli Marinin aikana!]

Arvoisa puhemies! Suomen edun ajamisessa siilipuolustus ei riitä. On tarve uusille avauksille. Tarvitaan näky paremmasta tulevaisuudesta ja keinot sen rakentamiseksi. Hallituksen tavoitteista jää puuttumaan inhimillinen ihmisten Eurooppa. EU:n kilpailukyky vahvistuu vain, jos lapset ja nuoret sekä työntekijät voivat hyvin ja pystyvät kehittämään osaamistaan, perheet voivat vaikuttaa huomiseen ja ihminen voi ikääntyä ihmisarvonsa säilyttäen.

Saksan ja Ranskan valtiontukipolitiikka on karannut käsistä, ne lappavat miljardeja vahvistamaan omien yritystensä kilpailukykyä. Pienillä mailla, kuten Suomella, ei vastaavaan ole varaa. Valitettavasti nopeaa puuttumista tähän ei ole näköpiirissä, ja tämä ymmärretään laajasti myös suomalaisessa elinkeinoelämässä. Tästä huolimatta hallituksen papeista puuttuvat suomalaisia yrityksiä ja suomalaisia työpaikkoja tukevat aloitteet.

EU:n ja Suomen kilpailukykyä tulee vahvistaa, jotta täällä olisi työtä ja hyvinvointia. Siksi SDP esittää EU-tason investointirahastoa, jonka tuet kohdistettaisiin parhaaseen osaamiseen ja houkuttelemaan kansainvälisiä investointeja. Tämä olisi suomalaisten yritysten etu, ja tässä asiassa meidän kanssamme samaa mieltä ovat muun muassa EK ja Teknologiateollisuus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Käydään siis rauhallisesti, arvoisa puhemies, ja tilanteen vaatimalla ratkaisukeskeisyydellä yhteiseen pöytään. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ovatko lobbarit vaikuttaneet teihin?] Pääministeri Orpo, uskon, että tekin haluatte vahvan Euroopan [Puhemies koputtaa] ja vahvan Suomen, joten tehdään meistä yhdessä vahva.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kulmuni.

14.25 Katri Kulmuni kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan unionia vaivaa heikko kasvu ja kilpailukyvyyn puute erityisesti suhteessa Yhdysvaltoihin. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu. Unionilla on edessä Ukrainan pitkäjänteinen tukeminen ja oman puolustuksensa vahvistaminen. Seuraavan viiden vuoden aikana unioni valmistautuu laajenemaan useammalla jäsenvaltiolla.

Hallituksen tavoitteet Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistamisesta, kokonaisturvallisuuden parantamisesta sekä bio- ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistämisestä ovat sinänsä kannatettavia. Tavoitteet jaetaan Suomessa laajalti. Hallitus kuvaa tavoitteet mutta ei keinoja niihin pääsemiseksi.

Suuri valiokunta on korostanut strategisemman ja pidemmälle katsovan EU-vaikuttamisen merkitystä. Unionin nykyisessä kehitysvaiheessa olisi ollut perusteltua tuoda eduskunnan käsittelyyn laajempi selonteko Suomen kannoista. Selonteko olisi tarjonnut mahdollisuuden avata Suomen näkemystä EU:n kehittymisestä, muiden jäsenvaltioiden kannoista ja Suomen paikasta EU:ssa.

Suomalaisen kokonaisturvallisuuden mallin edistäminen unionissa on tärkeää. Euroopan on panostettava omaan turvallisuuteensa ja puolustukseen, turvattava ulkorajansa sekä vahvistettava huoltovarmuutta ja omavaraisuutta, ja Suomella on tähän paljon annettavaa. Hallitus ei kuitenkaan kuvaa tarkemmin, kuinka se unionin kokemien kriisien jälkeen edistää unionin toimintakykyä, huoltovarmuutta tai omavaraisuutta, miten ulkorajavaltioiden elinvoimaa vahvistetaan tai kuinka unioni palaa noudattamaan omia sääntöjään ja haitallisesta valtioneuvostopolitiikasta luovutaan.

Keskusta esittää, että hallitus tuo eduskunnan valiokuntien käsittelyyn vuosittain selvityksen, kuinka Suomen EU-avaintavoitteita on konkreettisesti edistetty. Tämä mahdollistaisi myös tehokkaamman EU-vaikuttamisen ja tavoitteiden toteutumisen seurannan.

Arvoisa puhemies! Hallitus suhtautuu kriittisesti uusien, elpymisvälineen kaltaisten, EU:n lainanotolla rahoitettavien EU-tason rahoitusvälineiden luomiseen — kriittisesti, ei kielteisesti. Elpymisväline oli eduskunnan kannan mukaan ainutkertainen ja kertaluontoinen. Uusiin yhteisvastuullisiin rahoitusvälineisiin olisi kannan oltava nähdäksemme kielteinen, [Ben Zyskowicz: Eikö edes Ukrainan tukemiseksi? — Juho Eerola: Oli jo viime kaudellakin!] ei ainoastaan kriittinen, kuten nyt hallituksella.

Suomelle on EU-vaikuttamisessa tärkeää luonnonvarojemme kestävä käytön turvaaminen. Bio- ja kiertotalouden edistämisessä tarvitaan konkretiaa niin bioenergian, bio-kaasun kuin vetytaloudenkin osalta.

Tavoitteiden kirjaus metsiin liittyvistä elinkeinomahdollisuuksista on toteava ja jää passiiviseksi. Suomen olisi EU-linjassaan nostettava esille myös yksityisen metsänomistuksen oikeusturva ja omaisuudensuoja sekä uusiutuvien raaka-aineiden merkitys fossiilisiin raaka-aineisiin perustuvien tuotteiden korvaajina.

Arvoisa puhemies! Suomen on EU-politiikassaan konkreettisesti edistettävä entistä turvallisempaa, huoltovarmempaa ja toimintakykyisempää unionia, joka vahvistaa jäsenmai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

densa kehitystä ja kansalaisten hyvinvointia. Länsimaiset arvot, oikeusvaltio ja ihmisten yhdenvertaisuus ovat aina ajankohtaisia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo.

14.29 **Maria Ohisalo vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ranskalainen Jean Monnet totesi aikanaan, että Eurooppa syntyy kriiseissä ja se on näitä kriisejä koskevien ratkaisujen summa. Kun EU:ta haastetaan niin sisältä kuin ulkoakin, täytyy meidän seistä entistä vahvemmin yhteisten eurooppalaisten arvojemme takana. Emme saa epäröidä, vaan meidän on puolustettava rauhaa, demokratiaa ja oikeusvaltiota — tuettava antirasistista ja yhdenvertaista Euroopan unionia, jossa lehdistön, taiteen, tutkimuksen ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa ei rajoiteta ja jossa jokainen saa vapaasti olla oma itsensä. Tuki Ukrainalle ei saa missään vaiheessa horjua, ja Gaza tarvitsee muutakin kuin huolipuhetta.

Arvoisa puhemies! Meidän on yhtä aikaa torjuttava ilmastokriisiä ja luontokatoa ja tuettava ihmisiä näiden muutosten keskellä. Nykyinen hallitus kuitenkin luotsaa Suomea kohti eurooppalaista oikeistopopulismia, kun se kyseenalaistaa EU:n yhteisen ilmasto- ja luontopolitiikan joka käännteessä. Hallitus vesitti yritysvastuudirektiivin, on kaatamassa tärkeää luonnon tilaa parantavaa ennallistamisasetusta ja viimeisimpänä hyökkää jo hyväksyttyä metsäkatoasetusta vastaan. Tämä on täysin kestäväntöntä.

Arvoisa puhemies! On selvää, että koko EU:n taloutta on uudistettava, jotta taloudellinen toimintamme mahtuu planeetan kantokyvyn rajoihin. Vihreä siirtymä tarjoaa valtavia taloudellisia mahdollisuuksia, jos se tehdään myös luonnon kannalta kestävästi ja samalla kiertotalouteen siirtyen. Tämä kuten moni muu Suomenkin vaatima EU-tason toimi vaatii kuitenkin myös rahaa, ja silloin pitäisi uskaltaa puhua siitä, mistä se raha tulee: puhutaanko uusista omista varoista, EU:n budjetista vai, kuten elinkeinoelämäkin on alkanut nyt puhua, EU-tason uudesta yhteisestä rahoitusvälineestä, jossa yritykset kilpailisivat paremmuudellaan ja jolloin myös suomalaiset yritykset voisivat tässä kisassa pärjätä? EU:n ei kannata tieteen tahtoon jättäytyä kisassa Kiinan ja USA:n perään vaan olla se, joka tarjoaa maailmalle vihreän siirtymän menestyksen välineitä, fossiiliriippuvuudesta irtautuminen kun on valtava turvallisuuskysymys.

Arvoisa puhemies! Vihreät haluavat vahvan, oikeudenmukaisen ja toimintakykyisen Euroopan unionin, jonka yhtenäisyys vain vahvistuu kriisien myötä — ei unionia, jossa sen perusarvoilla pyyhitään pöytiä. Tämä ja nöyristely äärioikeiston nousun edessä pelaavat vain ja ainoastaan Putinin ja kaltaistensa pussiin. Suomella on mahdollisuus olla vahvan EU:n ytimessä kokoaan suurempi mutta vain, jos Suomi valitsee niin — ei jos Suomi valitsee pelata äärioikeiston pelikirjan mukaan. [Ben Zyskowitz: Kenenköhan pussiin pelaa ydinvoiman vastustaminen Saksassa? — Kimmo Kiljunen: Väärässä paikassa huusit! — Timo Harakka: Mikäs se Merkelin puolue olikaan?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kyllönen.

14.32 **Merja Kyllönen vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvosto toteaa: ”Euroopan unioni on Suomen tärkein poliittinen ja taloudellinen viitekehys ja arvoyhteisö.” Olemme samaa mieltä. Keskeisin Euroopan unionin perusarvoista on ihmisarvon kunnioittaminen. Muita yhteisiä arvoja ovat vapaus, kansanvalta, tasa-arvo sekä oikeusvaltio.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Pääministeri Orpo kiteytti arvojen merkityksen politiikassa hienosti puheessaan puolueensa periaateohjelmaseminaarissa kesäkuussa 2016: ”Arvot eivät ole vain luettelo sanoja, jotka liitetään juhlapuheiden jatkoksi. Ne ovat merikortteja, joiden avulla pystytään suunnistamaan silloinkin, kun päivittäisten kysymysten ja päälle kaatuvien tilanteiden sumu peittää suuret linjat. Mikään määrä pragmaattisuutta ei saa ajaa meitä törmäyskurssille perusarvojamme vastaan. Maailmanhistoriasta löytyy karmaisevia esimerkkejä seurauksista, kun perusarvoja aletaan nakertaa.” [Ben Zyskowicz: Olipa hyvin sanottu!]

Arvoisa rouva puhemies! Puheet ja teot Euroopassa kovenevat. Oikeuksia poljetaan ja oikeudenmukaisuuteen ja demokratiaan perustuvaa yhteiskuntamallia rapautetaan. Sen sijaan, että päättäjät tekisivät kaikkensa EU:n perusarvojen mukaisen yhteiskunnallisen kehityksen eteen haastavina aikoina, ovat monet rakentaneet oman poliittisen uransa arvojen vastustamiselle. Enemmän on heitä, jotka juhlapuheissaan ja ohjelmissaan sitoutuvat hyveellisiin arvoihin ja periaatteisiin mutta joille ne ovat kauppatavaraa. Periaatteet voidaan myydä ja perusoikeuksia heikentää, mikäli se palvelee omia etuja.

Arvoisa rouva puhemies! Seuraavalla EU-vaalikaudella ratkaistaan isoja asioita. Päättökset, joita me yhteisönä teemme, ratkaisevat, millainen on maailmamme ja millaisen perinnön me jätämme. Onkin kysyttävä: Puolustammeko me eurooppalaisia arvoja ja ihmisoikeuksia, oikeusvaltiota ja sääntöihin perustuvaa järjestystä, vai olemmeko me rapauttamassa niitä? Teemmekö me kaikkemme pysäyttääksemme ilmastokatastrofin ja luontokadon, jotka nykyisellä polullamme tuhoavat elämän edellytykset suurilta osin maapalloa ja aiheuttavat mittaamatonta kärsimystä ja turvattomuutta? Annammeko me vaurauden ja vallan keskittyä yhä harvempien käsiin, vai vahvistammeko me demokratiaa ja yhdenvertaisuutta? Teemmekö me tulevaisuuteen katsovaa talouspolitiikkaa, joka estää verokeinot, turvaa reilut työpaikat ja vastaa alati kovenemaan kansainväliseen kilpailuun?

Arvoisa puhemies! Hallitus on ollut valmis sivuuttamaan ihmisoikeudet, mikä pahimmillaan on perusarvojen, perussopimusten, kansainvälisen oikeuden ja Suomen perustuslain vastaista. Selkein ristiriita on turvapaikkakysymyksissä. Turvapaikanhaun ulkoistaminen köyhempiin Euroopan ulkopuolisiin maihin on todettu paitsi vastuuttomaksi myös taloudellisesti järjettömäksi ja laittomaksi, mutta hallitus on kuitenkin listannut sen yhdeksi EU-vaikuttamisen kärkitavoitteistaan.

Hallitus tekee parhaansa myös EU:n ilmasto- ja ympäristöpolitiikan vesittämiseksi, ja linja talouspolitiikassa ja yrityksiä koskevassa vastuullisuussääntelyssä on ollut taantumuksellista.

Me vasemmistossa emme ole hukanneet merikorttejamme. Arvokompassikin löytyy.

Suomen vaikuttamistyön ytimessä tulee olla perusarvojen mukaisen politiikan edistäminen laaja-alaisesti ja johdonmukaisesti. Pikavoittoja sieltä ei saada, mutta kestävä pohjaa tulevaisuuteen voimme rakentaa.

Kun on kyse ihmisoikeuksien puolustamisesta, ilmastonmuutoksen torjunnasta, sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta, oikeusvaltion vahvistamisesta, toimeentulon turvaamisesta tai kestävästä oikeudenmukaisesta siirtymästä edistämisestä, tulee Suomen hallituksen äänen olla kuuluva, tavoitteiden kunnianhimoisia ja linjan johdonmukainen.

Ilman kestävä pohjaa, jaettua arvopohjaa meillä ei ole mitään perustaa, mille rakentaa yhdessä. Siksi EU:n ei pidä myydä arvojaan, eikä myöskään Suomen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Biaudet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

14.36 **Eva Biaudet r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! EU:s förmåga att göra gemensamma beslut påverkar oss alla, från de största länderna till de minsta byarna. Besluten i Bryssel och Strasbourg ska reflektera människors vardag och skapa en tydlig vision om en hållbar framtid.

Arvoisa puhemies! Elämme rauhattomia aikoja. Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja Gazan sota kertovat maailmasta, jossa sodat ja kriisit pakottavat ihmisiä elämään epäinhimillisisä oloissa ja suuri määrä ihmisiä joutuu pakenemaan. Tarvitsemme nyt inhimillisen ja tehokkaan turvapaikkajärjestelmän, jossa kaikki jäsenvaltiot kantavat oman vastuunsa yhdenvertaisuutta ja inhimillistä kohtelua koskevien perusarvojemme mukaisesti ihmisoikeussitoumuksia noudattaen.

Suomen ikääntymiskehityksen ja työvoimapulan paikkaamiseksi tarvitaan maahanmuuttoa ja maahanmuuttopolitiikkaa, joka lisää kasvua ja tuo uutta osaamista [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Vai mitä, hallitus? — Perussuomalaisten ryhmästä: Sitäkö nämä turvapaikanhakijat tuo?] mutta ei tee Euroopasta vierastyöläisyhteiskuntaa.

Ärade talman! EU:s utvidgning är en viktig säkerhets- och geopolitisk fråga för Finland. Nya medlemmar måste uppfylla medlemskraven, särskilt vad gäller rättsstatsprincipen, demokratin och kampen mot korruption. Ukraina ska i framtiden välkomnas som en fullvärdig medlem av EU och Ryssland måste naturligtvis betala för de skador de orsakat Ukraina.

EU måste också hitta nya gemensamma lösningar för att trygga finansiering för både Ukraina och den gröna omställningen. Svenska folkpartiet förhåller sig positivt till flera majoritetsbeslut för att trygga en stark union, så att inte några få länder ska kunna förlama EU.

Päästökaupalla on ratkaiseva rooli ilmansaasteiden vähentämisessä, ja meidän on myös priorisoitava kestävä maa- ja metsätalouspolitiikan ratkaisuja. EU:n tulee olla jatkossakin edelläkävijä ilmastoa, ympäristöä ja luonnon monimuotoisuutta koskevissa asioissa. Koulutukseen, tutkimukseen ja innovaatioihin panostaminen on menestyksen edellytys, kuten myös sääntöpohjaisen kansainvälisen kaupan tukeminen ja korruption kitkeminen.

Ärade talman! Inom EU drabbas speciellt flickor och kvinnor av människohandel, och varje vecka dör 50 kvinnor av mäns våld i nära relationer. Vi måste använda alla tillgängliga medel för att bekämpa förtryck och våld mot flickor och kvinnor. Vi behöver även få rätten till abort tryggad i grundstadgan.

Arvoisa puhemies! Kevään europarlamenttivaalit ovat myös erityisen tärkeit. Äänestämme rauhan, vakauden ja ihmisoikeuksien puolesta ja ääripopulismia, äärioikeistoa ja protektionismin lisääntymistä vastaan. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia, tack. — Sitten edustaja Poutala.

14.40 **Mika Poutala kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt aktiivista EU-vaikuttamista. Tästä esimerkkinä viime Eurooppa-neuvostossa hyvin menestynyt Suomen aloite kokonaisturvallisuusmallin luomisesta EU-tasolla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Avaintavoitteissa nostetaan hyvin esiin tarve vähentää ja toisaalta parantaa EU-sääntelyä. Unionin tulee olla isoissa asioissa iso ja jättää pienemmät jäsenvaltioille. Toissijaisuus- eli läheisyysperiaate on vanha mutta tärkeä keksintö. Demokratiaa pitää vahvistaa sen sijaan, että valtaa siirtyy yhä enemmän komissiolle lisääntyvän delegoidun säädösvalan kautta.

Monilla komission esityksillä on ollut hyvät tavoitteet mutta kestävä toteutustapa: valmistelussa pitäisi ottaa paremmin huomioon eri alueiden ja jäsenmaiden erilaiset tilanteet ja toimien jäsenmaille aiheuttamat kustannukset. Jos EU:sta tulee mittava määrä byrokratiaa, velvoitteita ja valvottavaa, julkisen talouden sopeuttamisen tavoite vaikeutuu. Vieläkin suurempi merkitys on yritysten kilpailukyvyllä.

Hallituksen tavoitteet ovat oikeat: strateginen kilpailukyky, kokonaisturvallisuus sekä puhdas siirtymä. Jos Eurooppa ei pärjää suhteessa kilpailijoihinsa investointien kotiuttajana ja turvallisena, innovatiivisena toimintaympäristönä, menetämme mahdollisuuksia ohjata tulevaa.

Kokonaisturvallisuudesta meillä on paljon annettavaa komission ohjelmaan. On hienoa, että komissio kutsui presidentti Niinistön kirjoittamaan raportin EU:n kriiseihin varautumisesta.

Kuten avaintavoitteissa todetaan, Suomi pitää kokonaisturvallisuuden kannalta tärkeänä myös sitä, että maataloutta voidaan harjoittaa tuottavasti kaikilla EU-alueilla, myös mahdollisten laajentumisten jälkeen. EU:n maatalouspolitiikkaa on kehitettävä ruoantuotanto edellä.

Myös asuttu maaseutu on turvallisuustekijä, jonka merkitystä emme saa unohtaa oma-varaisuuden, huoltovarmuuden ja turvallisuuden näkökulmasta. EU:n itärajan alueet tarvitsevat oman ohjelman, jota hallitus on pitänyt esillä. EU:n ulkorajoilla pitää olla riittävät valmiudet torjua hybridiuhkia ja vihamielistä painostusta. Välineellistetyn maahantulon estämisen on oltava koko EU:n yhteinen asia, ei vain Suomen huoli.

Puhdas siirtymä tukee EU:n strategista autonomiaa. Sitä on vietävä eteenpäin tavalla, jossa kansalaiset ja yritykset pysyvät mukana ja joka mahdollistaa innovaatioita. Biotalouden ymmärtäminen ja vahva omaksuminen EU-tasolla palvelee Suomen etua. On hyvä, että työtä sen eteen tehdään yhdessä muiden metsäisten maiden kanssa. Tämä hallitus on selkeästi linjannut metsäpolitiikan kuuluvan jatkossakin kansalliseen päätösvaltaan. E-kirjelmän mukaan Suomi edistää suurpetoja koskevan sääntelyn kehittämistä vastaamaan paremmin kantojen nykyistä tilaa.

KD antaa täyden tuen näille tavoitteille, ja toivotamme työniloa niiden edistämiseksi Brysselin pöydissä. EU:n vahvuus ovat vahvat arvot ja syvälle ulottuvat juuret, kiistämättömän ihmisarvo, demokratia ja oikeusvaltioperiaate. Niistä on pidettävä kiinni.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten edustaja Harkimo.

14.43 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomesta piti EU:n myötä tulla menestystarina. Onko tullut? [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: On!] 16 vuotta olemme velkaantuneet, ja loppua ei näy. EU päättää meidän puolesta kohta kaikista asioista. Siellä jopa tiedetään, miten meidän metsät pitää hoitaa.

Olemme vaikean tilanteen edessä myös muissa asioissa, esimerkiksi siinä, miten saadaan investointeihin vauhtia. Emme hyväksy sitä, että Ranska ja Saksa avustavat omaa teollisuuttaan miljardeilla, mutta emme myöskään investointirahastoa, koska joudumme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

maksamaan enemmän kuin saamme. Mielestäni meidän pitää pyrkiä investointirahastoon sillä ehdolla, ettemme ole enää nettomaksaja. [Kimmo Kiljunen: Mites se määritetään?]

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ensi EU-kausi tulee olemaan tärkeä siinäkin mielessä, että uudet jäsenneuvottelut tuovat erityisiä haasteita: Miten meidän maataloutemme pärjää Ukrainan kanssa? Miten pystymme kannattelemaan uusia valtioita, kun se nytkin on vaikeata? Mutta ehkä suurin ongelma on, että EU on jäänyt jälkeen muihin maihin verrattuna, ja se on huolestuttavaa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Euroopan unionin pitää toimia siten, että se vaikuttaa suuriin asioihin, kuten ilmastonmuutokseen, sekä poistaa kaupan esteitä. Nyt EU ei toimi, se polkee paikallaan. Päätöksenteko ei toimi. Orbán tekee mitä huvittaa. Kaasu ja öljy virtaavat Venäjältä yhä Euroopan halki. Ainoa, mikä toimii, on byrokratian kasvu. EU:n suurin ongelma on se, että se haluaa säädellä meidät hengiltä ja sääteley ei pysy ajan tasalla. Otetaan esimerkiksi tekoäly ja sosiaalinen media.

Talouden pitää kasvaa. Se ei enää pärjää Kiinalle ja Yhdysvalloille. Me olemme maksaneet nettojäsenmaksuina vuosien varrella 15 miljardia. Ollaanko saatu siitä hyöty, ja mikä se on? EU:sta pitää olla selkeä hyöty ihmiselle. Mikä se on, kun kaikkien elintaso laskee?

EU:lta vaaditaan nyt kovaa politiikkaa, jotta Venäjältä tuleva välineellistetty maahanmuutto saadaan estettyä. Paljonko EU on maksanut raja-aidasta?

Arvoisa puhemies, ärade talman! Me olemme systemaattisesti epäonnistuneet EU-vaihtamisessa, olemme olleet huutolaispoikia. Meidän pitää huomattavasti parantaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja seuraavaksi pääministeriltä seitsemän minuutin puheenvuoro. — Olkaa hyvä.

14.46 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Jean Monnet hahmotteli Euroopan hiili- ja teräsyhteisöä 1950-luvun alkupuolella. Häntä ajoi eteenpäin huoli Saksan talouden noususta ja uuden koston mahdollisuudesta. Alkamassa ollut kylmä sota korosti tarvetta sitoa Euroopan keskeiset valtiot läheiseen liittoon. Kontrolloidakseen Saksaa Ranska oli tuolloin valmis jakamaan suvereniteettiaan ja luomaan pysyvät instituutiot ratkomaan Euroopan kohtaamia ongelmia. Tänäpä, 73 vuotta myöhemmin, Monnet'n metodi — jaettu suvereniteetti ja pysyvät instituutiot — toimii edelleen.

Joulukuun Eurooppa-neuvoston ratkaiseva keskustelu rahoituskehyksistä käytiin kuuden päämiehen kesken. Koolla olivat ne, joilla oli merkittävää painoarvoa, ne, joilla oli ongelmia, sekä ne, joilla oli tarjota ratkaisuja. Jokainen jousti. Suomen ehdotuksille oli siinä pöydässä kysyntää. Tuo kokemus — vaikka yksi päämies myöhemmin ratkaisua pitkitti — antoi itselleni uskoa siihen, että me kykenemme yhdessä ratkomaan eteen tulevat ongelmat.

Samassa hengessä Eurooppa-neuvosto on viime syksystä alkaen valmistellut strategista ohjelmaa. Se antaa suuntaa unionille seuraavien viiden vuoden ajalle. Oma tuntumani on, että jäsenmaat jakavat pääosin käsityksen todennäköisestä tulevaisuudesta, suurimmista ongelmista, joita kohtaamme. Ratkaisuehdotuksissa toki on eroja.

Suomi on nostanut esiin kolme painopistettä, ja ne ovat saaneet laajasti kannatusta.

Ensinnäkin Euroopan strategisen kilpailukykyyn vahvistaminen:

Euroopan on parannettava kilpailukykyään. Se on parasta suomalaisille yrityksille, ei uudet tukivälineet. Meidän on kevennettävä byrokratiaa, meidän on harjoitettava kestävää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

finanssipolitiikkaa ja kehitettävä pääomamarkkinaunionia. Lisäksi meidän on edistettävä tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita.

Viime vuosina tehdyistä valtiontukijoustoista tulee päästä eroon. Ne ovat johtaneet jäsenmaiden keskinäiseen epäreiluun kilpailuun. Epäterveellä valtiontukipolitiikalla on suurten jäsenmaiden tuki. Vähemmän vauraat jäsenmaat taas vaativat EU-tason tukivälineitä, joilla epäreilua kilpailuympäristöstä tasoitettaisiin. Tällaiset välineet eivät yleensä ole edullisia meille — me emme ole saamapuolella. Niistä muodostuu helposti huonon talouspolitiikan jatkeita, ei aidosti tuottavuutta vahvistavia ajureita. [Timo Harakka: Sehän oli rakentavaa!]

Unionilla on edessään vaikea keskustelu rahoituksesta: Ukraina, puolustus, vihreä siirtymä, laajentuminen. [Matias Mäkynen: ”Ei käy!”] Tarpeet ovat suuria. On pystyttävä priorisoimaan.

Päätään nostaa myös yhteisen velan ottaminen. Sitä emme kannata, eivätkä kanssamme samoin ajattelevat useat jäsenmaat. [Matias Mäkynen: Mitä te siis kannatatte?] Hallitus osallistuu aktiivisesti unionissa käytävään keskusteluun, joka tiivistyy seuraavissa rahoituskehysneuvotteluissa. Suurin huolestamme liittyy puolustukseen ja Ukrainan rahoitukseen.

Meidän toinen painopisteemme on Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen:

Tähän liittyvät jäsenmaiden oman puolustuksen vahvistaminen, puolustusteollisuuden vauhdittaminen ja rajaturvallisuus.

Kriisivarautuminen on yksi kulmakivistä. EU:n ja sen jäsenvaltioiden tulee paremmin varautua monimuotoisten kriisien määrän kasvuun.

Suomen aloite — varautumisunioni — sai lentävän lähdön. Presidentti Sauli Niinistöllä on tässä keskeinen rooli osana hänen laajempaa turvallisuuteen ja puolustukseen liittyvää selontekoaan.

Ukrainan tukea täytyy jatkaa samalla, kun vauhditamme omaa puolustusteollisuuttamme ja -kyvykkyyksiämme. On ilmeistä, että Venäjä valmistautuu pitkään konfliktiin lännen kanssa. Se on pysyvä sotilaallinen uhka Euroopalle. Suomi ehdotti yhdessä kolmentoista jäsenmaan kanssa Euroopan investointipankin rahoituksen laajempaa hyödyntämistä puolustusteollisuuden kapasiteetin kasvattamisessa. Tämä sai huippukokouksen yksimielisen tuen. Me tarvitsemme kuitenkin lisää toimia, sillä ammuspula Ukrainassa on huuftava ja myös kumppaneidemme on täydennettävä varastojaan. Turvallisuusympäristön muutos heijastuu selvästi Suomen itärajalle ja Itä-Suomeen. Suomi varautuu aktiivisesti hybridivaikuttamisen jatkumiseen ja tekee EU-komission kanssa tiivistä yhteistyötä, jotta meillä on jatkossa parempia välineitä myös unionitasolla. Myös itäisten raja-alueiden elinvoimaan tarvitaan EU-tason tukivälineitä.

Meidän kolmantena kärkenämme on puhtaan siirtymän sekä biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistäminen. Tämä tarkoittaa edelläkävijyyttä puhtaan energian saralla. Oikealla ilmastopolitiikalla voimme parantaa huoltovarmuutta, vahvistaa taloutta ja lisätä eurooppalaisten raaka-aineiden saatavuutta. Kun luovumme fossiilisista polttoaineista ja torjumme ilmastomuutosta, voimme samalla kasvattaa kilpailukykyämme ja luoda työpaikkoja. Haluamme Suomeen puhdasta energiaa — ydinenergiaa, tuulivoimaa, aurinkoenergiaa ja bioenergiaa. Kun Suomessa on runsaasti edullista puhdasta energiaa, saamme tänne myös teollisuutta. Meillä on tarvittava teknologia ja osaaminen.

Tulevalla EU:n monivuotisella rahoituskehyksellä tulisi osaltaan edistää näiden tärkeiden painopisteiden toteutumista, ja oikeusvaltioperiaatteen tulee muodostaa pohja kaikelle, mitä teemme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Arvoisa puhemies! Jean Monnet’lla oli vahva visio Euroopasta. Hän ehdotti myös eurooppalaisen armeijan perustamista, mutta esitys kaatui — missäpä muualla kuin Ranskan parlamentissa. [Timo Harakka: Suomen parlamentissa!] Euroopan kollektiivinen turvallisuus oli hieman aiemmin järjestetty Naton kautta.

Strategiatyön rinnalla Eurooppa-neuvosto valmistelee EU:n laajentumista ja sisäistä uudistamista. Meillä on oltava rohkeutta visioida ja ravistella vanhoja rakenteita. Realismia on, että aika ei ole suotuisa perussopimusten merkittäviin muutoksiin. Nykysopimusten puitteissakin voidaan tehdä jo paljon. Avaintavoitteista on luettavissa hallituksen visio Euroopasta, joka on kilpailukykyisempi, turvallisempi ja toimintakykyisempi mutta laajempi ja globaalisti vahvempi, yhtenäinen Euroopan unioni. Hallituksen avaintavoitteet ovat silti ennen kaikkea pragmaattisia. Se leimaa myös Eurooppa-neuvostossa strategisen agendan valmisteluun liittyvää työtä. Unionia voidaan kehittää, kunhan vain on tahtoa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt myönnän vastauspuheen vuoroja, ja ne varataan painamalla V-painiketta. — Ja aivan ensimmäisenä puheenvuoron käyttää vielä suuren valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Autto.

14.53 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni kaikkien eduskuntaryhmien puheenvuoroista kävi hyvin ilmi se, että Suomi haluaa rakentaa vahvaa ja toimintakykyistä, turvallista ja vaurasta Eurooppaa. Se on tietysti hyvin luontevaa, koska jotta voimme olla se toivon majakka maailmassa, jossa tällä hetkellä on aika synkkää ja sumuista, ja jotta voimme puolustaa eurooppalaisia arvoja, ihmisoikeuksia ja demokratiaa sekä kestävää kehitystä, meidän täytyy olla kilpailukykyisiä, meidän täytyy olla vauras maanosa, jota myös muut haluavat seurata ja rakentaa kaltaistamme yhteiskuntaa. Tässä mielessä ne tavoitteet, jotka pääministeri juuri edellä kuvasi, kuvaavat hyvin sitä, mitä Suomi voi tehdä, jotta Eurooppa on mahdollisimman menestyvä ja kilpailukykyinen tulevaisuudessa. Ne ovat myös asioita, joista EU-tasolla konkreettisesti päätetään.

Arvostan kovasti sitä, että näissä puheenvuoroissa visioitiin myös monia muita, vielä pitemmälle meneviä asioita, ja hyvä, että keskustelu näistä voi jatkua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja myöskin varapuheenjohtaja, edustaja Guzenina.

14.54 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan korostaa tässä, että eduskunnassa muun muassa ulkoasiainvaliokunta ja tulevaisuusvaliokunta ovat pystyneet lausumaan yksimielisesti tähän hallituksen esitykseen. Se kertoo siitä, että yhtenäisyys on mahdollista, kun maltetaan kuunnella ja myöskin tullaan kuulluksi.

On hyvin tärkeää tiedostaa, että EU:n haasteet ovat Suomen haasteita mutta Suomen haasteiden pitäisi olla myös EU:n haasteita. Eli me tarvitsemme Euroopassa ymmärrystä siihen, mitkä ovat Suomen erityispiirteet. Esimerkiksi teollisuuspolitiikassa tätä ei ole EU:n muissa maissa täysimääräisesti ymmärretty. Se näkyy siinä, millä tavalla esimerkiksi Itä-Suomen Viitoskäytävän politiikka on jäänyt vaillinaiseksi, millä tavalla meidän täytyy huomioida meidän maamme sisäisetkin eroavaisuudet ja pystyä saamaan EU:sta panostuksia myöskin tähän puoleen. Metsäpolitiikka, teollisuuspolitiikka, vihreän siirtymän investoinnit — me tarvitsemme niihin yhteiseurooppalaisia ratkaisuja, muuten me emme kansakuntana tule selviämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Tämä on vakava paikka, ja sen takia vetoan, että maan hallitus tässä toimii johdonmukaisesti [Puhemies koputtaa] ja päämäärätietoisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pidetään minuutin mittaisina nämä vastauspuheenvuorot. — Edustaja Kulmuni.

14.56 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että tästä ulkorajavaltioasemasta on nyt noussut laajempaa keskustelua myös Euroopan unionin piirissä. Varmastikin Venäjän ja Valko-Venäjän eurooppalaisilla rajavaltioilla on hyvin samankaltainen näkemys siitä tilanteesta, mutta voi olla, että Välimeren alueen ulkorajavaltioilla onkin ehkä erilaisia painotuksia kuin Suomella.

Olemme suuressa valiokunnassa pyrkineet saamaan selville esimerkiksi sitä, mitenkä Suomi nyt on varautunut tähän mainittuun maahanmuuttopaktiin ja sisäisiin siirtoihin, ja jos niitä ei oteta, niin onko rahoitusta varattu niiden osalta. Kuitenkin kun puhutaan ulkorajavaltioiden yhteistyöstä, se kattaa silloin koko EU:n ulkorajan. Silloin meidän täytyisi pystyä löytämään myös eteläisten ulkorajavaltioiden kanssa jonkinlaista konsensusta tästä asiasta, mikä on meille nyt niin tavattoman tärkeää Venäjän vastaisella rajalla. Tähän toivoisin nyt suurelle salille hallitukselta vastauksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Mäkelä.

14.57 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:ssa on käynnissä monenlaisia kehityskulkuja. Osa niistä on huonoja, ja osa on hyviä. Hyviäkin kehityskulkuja on.

EU:ssa tunnutaan nyt paremmin ymmärrettävän se, mikä on realismi näiden ilmastotoimien takana, eli niissä on esiintynyt hieman sellaista järkiintymistä ja pakittamista. Myöskin maahanmuuttoasioissa tuntuu siltä, että Euroopan unionissa on ymmärretty jossain määrin viimeinkin, että maahanmuuttoa täytyy rajoittaa eikä vain lisätä. [Timo Harakka: Miten niin? Missä?] Näitä kehityskulkuja Suomen tulee mielestäni tukea, ei missään tapauksessa jarruttaa, ja toteuttaa myös omalta osaltaan näitä kansallisesti.

Kun taas mielestäni epärealistista ja huonoa kehityskulkua EU:ssa on se ajattelu, että olimme jollain tavalla USA:n ja Kiinan kilpailijoita. Ajatus on siinä mielessä epäterve, että emme me ole USA:n kilpailija. Meidän ainoa toivomme pärjätä Kiinan ja Venäjän kanssa on tehdä yhteistyötä USA:n kanssa. On Brysselissä iso harha, yleisesti esiintyvä harha, ettei ymmärretä BRICS-maiden vaikutusvallan nousun merkitystä eikä sitä, että meidän ainoa keinomme niille maille vastaamiseen on yhteistyö USA:n kanssa. [Suna Kymäläinen: Onko tämä hallituksen linja? — Li Andersson: Sinne vaan kaikki teolliset työpaikat sitten!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Ohisalo.

14.58 Maria Ohisalo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmasto kuumenee, ja luonnon monimuotoisuus heikkenee. Samaan aikaan Suomen hallitus puhuu kyllä sitoutuvansa aiempiin ilmastotoimiin, kuten ilmastolakiin ja yhteisiin EU-velvoitteisiin — siis siihen, että aidosti tekisimme osamme Pariisin ilmastopöytäkirjasta.

Yhtään konkreettista esitystä ei kuitenkaan tähän taloon ole vielä tullut siitä, kuinka Suomi saavuttaisi omat sitoumuksensa ilmastopuolella tai torppaisi luontokatoa, ei meillä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

eikä EU-tasolla. Päinvastoin itse asiassa on useita, useita aloitteita, joita Suomi on jo heikentänyt tai joita Suomi jopa uhkaa kaataa tällä puolella. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuulostaa hyvältä!] Nyt pöydälle on otettu jopa jo aiemmin päätetty metsäkatoasetus. Tätkin Suomi haluaa nyt heikentää. [Hannu Hoskonen: Ei Suomessa ole metsäkatoa, se on Euroopassa!] Tässä siis rapautetaan myös yhteistä EU:n päätöksentekojärjestelmää, kun on jo päätetty asioista.

Arvoisa pääministeri, mitkä ovat Suomen keinot osoittaa, että Suomi todella toimii näiden elintärkeiden kysymysten edistämiseksi? Kuinka torppaamme ilmastokriisiä, kuinka torppaamme luontokatoa myös EU-tasolla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kyllönen.

14.59 Merja Kyllönen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kestävä talous edellyttää myös aggressiivisen verosuunnittelun ja verovälttelyn vastaiseen työhön tarttumista. Valitettavasti tämä kokonaisuus ei näy hallituksen tavoitepaperissa. Toivoisin, että siihen vielä tartuttaisiin.

Sen lisäksi koko EU:n tärkein tuotannontekijä lähtökohtaisesti on ihminen, joka voi huonosti. Mielenterveyshaaste on mittava, ei pelkästään Suomessa vaan koko Euroopassa. Kilpailukyky edellyttää myöskin hyvinvointia työntekijöitä. Suojaa työelämän psykososiaalista kuormitusta vastaan on kyettävä kehittämään Euroopan tasolla, koska sillä on se iso vaikutus työssäjaksamiseen ja työkyvyn ylläpitämiseen. Valitettavasti se tällä hetkellä heikentää sekä suomalaista että eurooppalaista kilpailukykyä ja tuottavuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Biaudet.

15.00 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Som finsk delegat i Nordiska rådets delegation vill jag gärna lyfta upp också det nordiska samarbetet när det gäller att påverka EU.

Ja olen iloinen siitä, että hallitus on jo tammikuussa periaatepäätöksessään nostanut esiin sen, että EU:n pohjoismaista vaikuttamista ja yhteistyötä tiivistetään. Olisi mielenkiintoista kuulla, onko tästä jotain erityisiä, hyviä suunnitelmia. Itse ajattelen esimerkiksi, että kun puhutaan tosi paljon turvallisuudesta, niin ehkä olisi tärkeää, että tämä inhimillinen turvallisuus nostetaan tähän rinnalle. Pohjoismaat voisivat hyvin yhdessä esimerkiksi tehdä aloitteita naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi ja tämän anti-gender-liikkeen lopettamiseksi tai ainakin vastustamiseksi. Kysyisinkin, onko tällaisia ajatuksia tai aloitteita ehkä mahdollisesti tulossa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tanus.

15.01 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! EU on Suomen tärkein poliittinen ja arvoyhteisö, jolla on syvät juuret. Se on kasvanut, kehittynyt valtavasti, mutta mihin suuntaan EU on jatkossa menossa, siihen Suomi voi todella vaikuttaa, kun vain vaikutamme riittävän aikaisin vahvalla ennakkovaikuttamisella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

Kokonaisturvallisuus, varautuminen on yksi keskeinen asia, ja niin kuin tässä tuli jo aiemmin esille, Suomen pitkä itäraja on tärkeä osa koko EU:n itärajaa ja pohjoiset, itäiset raja-alueet tarvitsevat voimakkaamman panostuksen myös EU:lta, erityisen ohjelman.

Sitten haluaisin muistuttaa, että Suomi on reilun sadan vuoden aikana mennyt valtavasti, valtavin harppauksin eteenpäin, ja se on isolti uusien teknologioiden avulla, ja näin on myös EU:ssa. Näkisin, että Suomen on huolehdittava siitä, että teknologia on eettisesti kestävällä pohjalla, ja tässä teknologioiden, tekoälyn, uusien mahdollisuuksien rakenteissa nimenomaan tämä eettisyys on asia, jossa Suomella on paljon annettavaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kiljunen.

15.03 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys EU:n avaintavoitteista ulottuu vuosille 2024—29 eli yli vaalikautemme, yli hallituskauden, ja silloin on tärkeätä, että me löytäisimme kansallisen konsensuksen myöskin näissä avaintavoitteissa.

Tässä teidän esityksessänne on monia herkkiäkin kohtia, joista ehkä kaikkein herkin on tämä EU:n turvapaikkaprosessien toteuttaminen turvallisissa kolmansissa maissa. Tämä on iso muutos, ja ulkoasiainvaliokunnassa, kuten täällä oli jo sanottu, me tehtiin iso löytäksemme sen kansallisen konsensuksen, joka ylittäisi vaalikauden yli, ja totesimme, että hallitusohjelmassa on selkeästi todettu se, että Suomi noudattaa muuttoliikepolitiikassaan EU-lainsäädäntöä, ihmisoikeuksia ja muita kansainvälisiä sopimuksia ja, kuten te totesitte, myöskin oikeusvaltioperiaatetta. Ja valiokunta pitää hyvin tärkeänä, että nimenomaan nämä periaatteet ja lähtökohdat, jotka hallitusohjelmassa on kirjattu, ovat myöskin silloin esillä, kun me pohdimme tätä EU:n turvapaikkaprosessien kehittämistä, eikö niin, pääministeri? Suomen menestystarina liittyy siihen, että me kunnioitamme kansainvälistä sopimusjärjestelmää ja sääntöpohjaista yhteistyötä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä.

15.04 Mika Lintilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen etua tulee tietysti ajaa siellä, missä tehdään tulevaisuuden askelmerkkejä niin Suomelle kuin Euroopalle, ja siksikin tämä keskustelu on kovin tarpeen. Hallituksen strategian tavoitteet ovat kannatettavia, tarvitsemme vahvempaa turvallisuutta, vahvempaa huoltovarmuutta, kilpailukykyä ja vihreätä siirtymää, mutta ennen kaikkea me tarvitaan tekoja ja kunnianhimoa niitten tekojen ja strategioitten eteenpäin viemisessä, ja tähän tulee kaikkien yhtyä.

Oikeastaan tärkeimmät asiat, joita EU-kaudella voidaan eteenpäin viedä, liittyvät yhteen sanaan, ja se on kilpailukyky. Me tarvitsemme kilpailukykyä, kilpailukykyä osaavasta työvoimasta, investoinneista, kykyä kotimaiseen ruuantuotantoon. Ja sinällänsä kilpailuvyyn yhtenä tekijänä on myös se, että me emme itse ole rajoittamassa kilpailukykyä. Tällä hetkellä ylisääntely rajoittaa meidän kilpailukykyä useissakin tapauksissa. [Puhemies koputtaa] Niitä löytyy eri sektoreilta. Me yllärajoitamme sen jälkeen, kun meillä on direktiivit, omalla lainsäädännöllä. [Puhemies: Aika!] Mutta hallitus on kirjoittanut periaatepäätöksen ennakkoaikuttamisen lisäämisestä, ja mielelläni kuulisinkin, mitä se konkreettisesti tulee olemaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

15.06 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me elämme massiivisten haasteiden aikaa ja kansainvälisten jännitteiden aikaa. Venäjän bruttaali hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu. Me tarvitsemme Euroopassa toinen toisiamme kipeämmin kuin koskaan. Me tarvitsemme EU:ta, joka on geopolittisesti vahva. Tilpehööridirektiivien ja pikkutarkan sääntelyn sijaan EU:n tulisi nyt keskittyä suuriin linjoihin: turvallisuuteen, kilpailukykyyn, omavaraisuuteen ja puhtaaseen siirtymään. Ja aivan oikein, Orpon hallitus onkin aivan oikein linjannut avaintavoitteikseen Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistamisen ja kokonaisturvallisuuden parantamisen ja puhtaan siirtymän edistämisen. Myös Itä- ja Pohjois-Suomen elinvoimaa tulee vahvistaa, kuten myös itärajamme, ja tähän tulee ohjata myös EU-varoja. Vakaa ja turvallinen Eurooppa on varmasti meidän kaikkien — meidän kaikkien — ykköstarve. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Tynkkynen, Sebastian.

15.07 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt on silmässä uusi vaihe EU-vaikuttamisessa. [Eduskunnasta: Peruuttaminen!] Jos näin olisi sanottu jonkun toisen hallituksen aikana, niin olisi hirvittänyt, mutta tällä porukalla se tarkoittaa sitä, että alistumisen aika on ohi. Se näkyy ja tuntuu. Kun EU yritti ajaa läpi järisyttävän kallista ennallistamisasetusta, Suomi veti tukensa pois. [Juho Eerola: Jos on mentä liian pitkälle, niin peruuttaminen on hyvä vaihtoehto!] 700 miljoonan vuosittainen hintalappu oli meille liian iso, toisin kuin vihreille, vasemmistolle ja ilmeisesti myös demareille. Viime kuussa Suomi esitti ensimmäistä kertaa epäluottamusta Euroopan komissiolle sen tilinpidosta. Budjetin käytössä oli liikaa virheitä: tukikelvottomia kustannuksia, väärin laskettuja henkilöstökuluja ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämistä. Jos tällaisia alkaa kerääntymään ruuhkaksi asti, ei meidän tule vain nyökytellä Brysselissä — sen aika on nyt ohi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Gebhard.

15.08 Elisa Gebhard sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selkeästi vaikeaa olla johdonmukainen, tulevaisuuden visioinnista puhumattakaan, kun yksi hallituspuolue pitää EU-eroa pitkän tähtäimen tavoitteenaan. Poukkoilevuus näkyi esimerkiksi siinä, miten hallitus kiemurteli yritysvastuudirektiivin kanssa ja lopputulos osin vesittyikin. Ympäristönsuojelua ei selvästi edes haluta edistää. [Timo Heinonen: Höpsis!] On huomionarvoista, kuinka luontoon liittyvät tavoitteet loistavat poissaolollaan, vaikka ympäristökriisin torjuminen on kaikista tärkein tehtävämme unionina.

Enpä voi olla myöskään mainitsematta oikeusvaltioon liittyviä, sinänsä hyviä tavoitteita, jotka kuitenkin sisältävät todella vähän konkretiaa. Flirttailu ns. Ruanda-mallin kanssa jatkuu tässäkin yhteydessä, vaikka siihen liittyy merkittäviä ongelmia. Fokus on selkeästi muuttoliikkeen hallinnassa, ja ihmisoikeusnäkökulmat on unohdettu.

Arvoisa puhemies! Viimeistään tämän keskustelun myötä on selvää, että aiemmin EU-myönteisenä pitämäni kokoomus on totaalisesti perussuomalaisten panttivankina. [Jani Mäkelä: Oho! — Kimmo Kiljunen: Se oli aika painava puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Salla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

15.09 Aura Salla kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi ja Eurooppa ansaitsevat järkevämpää EU-sääntelyä — sääntelyä, joka keskittyy unionin toimivallassa oleviin asioihin ja ottaa paremmin huomioon jäsenmaiden kansalliset erityispiirteet. EU:n on keskityttävä asioihin, jotka on järkevä hoitaa unionin tasolla: talouteen, ympäristö- ja ilmastopolitiikkaan sekä länsimaisten arvojen, vakaan turvallisuusympäristön ja demokratian edistämiseen. Meidän tulee pitää kiinni Euroopan unionin läheisyysperiaatteesta, eli päätökset on tehtävä lähellä ihmisiä.

Euroopan unionia tulee kehittää omavaraisemmaksi. EU:n omien varojen järjestelmää voidaan vahvistaa esimerkiksi erilaisilla haitta- ja päästöveroilla. [Sofia Virta: Lisää päästö- ja haittaveroja!] Tutkimus- ja innovaatiopolitiikassa EU:lla on järkevä rooli, joka hyödyttää koko unionia.

EU:n tulevan kauden keskeisenä tavoitteena on oltava turhan sääntelyn purkaminen sisämarkkinoilta. Meidän on keskityttävä avaamaan sisämarkkinat, ei sääntelemään niitä hengiltä. Kauppasopimuksilla meidän on mahdollista vaikuttaa niin talouskasvuun, maailmantalouden ja turvallisuusympäristön dynamiikkaan kuin ympäristöstandardeihinkin.

Pääomamarkkinaunionissa on vihdoin otettava konkreettisia askelia. Pääomat ja investoinnit on saatava liikkumaan niin kuluttajien, yrittäjien kuin investoijien osalta saumattomasti unionin sisällä. Yhtään uutta rahoitusinstrumenttia EU ei tarvitse — nykyisiäkin käytetään kehnosti — vaan valtiontuissa on palattava sovittuihin sääntöihin.

Suomi voi olla kokoaan isompi toimija unionissa asiantuntevalla, ennakoivalla ja aktiivisella vaikuttamisella. [Puhemies: Aika!] Siksi EU-politiikan on sekä saatava suurempi painoarvo meidän poliittisten päättäjien ja virkakunnan tekemisessä [Puhemies koputtaa] että kuuluttava tässä salissa ja näyttävä laajemmin [Puhemies: Aika!] kotimaisessa mediassa. — Kiitos. [Mauri Peltokangas: Se oli topakka puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko.

15.11 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisinaan kidnapatuille käy niin, että alkaa syyllistyä Tukholman syndroomaan ja alkaa samaistua kaappaajaan, ja nyt näyttää kokoomukselle käyneen niin. Pääministeri omassa puheenvuorossaan puhui visioinnista, mutta kun lukee näitä avaintavoitteita, täytyy sanoa, että varsinkin ehkä tutkijayhteisössä, jolta on tullut paljon lausuntoja avaintavoitteisiin liittyen, valitetaan sitä, että nämä nimenomaan liikkuvat hyvin yleisellä ja abstraktilla tasolla. Vaikkakin tavoitteet ovat varsin perusteltuja ja EU:n tulevaisuuden kannalta keskeisiä, kuitenkin ei avata riittävästi, mitä EU:lta edellytettäisiin näihin tavoitteisiin pääsemiseen, millaisia haasteita, kysymyksiä ja valintoja niihin liittyy ja mitä Suomi itse voisi tehdä ja haluaa tehdä päämääriensä edistämiseksi. Muun muassa Ulkopoliittinen instituutti on nostanut näitä esille. Ehkä kuvaavaa on, että muun muassa liikenteestä ei tavoitteissa mainita sanallakaan, vaikka nimenomaan sotilaallinen liikkuvuus ja turvallisuuden parantaminen Euroopassa kysyy nimenomaan investointeja erityisesti sotilaallisen liikkuvuuden parantamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

15.12 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä nykyisessä geopolitiittisessa tilanteessa, jossa eletään, haluan korostaa ja nostaa esille erityisesti itäisen ja varsinkin vielä Kaakkois-Suomen merkitystä koko Euroopan turvallisuudelle ja kehityk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

selle. Enkä nyt tarkoita pelkästään sitä, että unionin ulkorajat on turvattava ja muuttoliikkeen välineellistäminen estettävä. Puhun nimittäin myöskin siitä, että alueen asukkaiden elinolosuhteista huolehditaan. Suomen itä- ja kaakkoisraja on pystyttävä pitämään asumis- ja elinkelpoisena myös tulevaisuudessa, ja tämä on koko Euroopan unionin asia.

EU:n suuret jäsenmaat ovat tukeneet runsaasti omaa teollisuuttaan, ja tämä on sikäli luonnollista, että myös Kiina ja USA toimivat samalla tavoin. No Suomella valitettavasti tämäntyyppisiä rahoja ei ole käytössä, ja siksi peräänkuulutankin sitä, että koko EU:n tasolla on ymmärrettävä, että Euroopan unionin turvallisuuden ja kehityksen myötä on pidettävä Itä- ja Kaakkois-Suomi asumiskelpoisena.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen.

15.13 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin täytyy sanoa näistä hallituksen avaintavoitteista, että turvallisuuteen, puolustukseen ja aika pitkälti myöskin energiaan liittyvissä kysymyksissä yhteinen linja on varmasti koko eduskunnan jakama. Sinänsä näitä itsestäänselvyksiä toteamalla ei vielä päästä kovin pitkälle, vaan tästä puuttuu sellainen laajempi visio Euroopan unionin tulevaisuudesta ja vaikuttamisstrategia, miten näihin hyviin tavoitteisiin päästään. Iltalypsy ja vaihteen vaihtaminen pakille ei vielä ole mikään vaikuttamisstrategia, vaan tarvitaan enemmän konkreettista työtä ja myöskin omia ehdotuksia ja avauksia. [Juho Eerola: Jos on menty liian pitkälle, peruuttaminen on hyvä vaihtoehto!]

Pääministerin puheenvuorossa kuulin, mikä kaikki ei käy hallitukselle, mitä tulee Euroopan kilpailukykyyn vahvistamiseen tai teollisuuspolitiikkaan. Nyt tarvittaisiin parempia ajatuksia siitä, mitä voimme saavuttaa. Ei ole näköpiirissä, että vanhoihin sääntöihin palattaisiin lähitulevaisuudessakaan tai edes sillä keskipitkällä aikavälillä, jonka pääministeri tässä nosti esiin. Saksa ja Ranska tukevat tällä hetkellä voimakkaasti, suhteutettuna Suomen bruttokansantuotteeseen kysymys on noin kahdesta ja puolesta miljardista eurosta. USA:n IRA on tällä hetkellä noin neljä miljardia euroa suhteutettuna Suomen talouden kokoon. [Puhemies koputtaa]

Me pystymme kyllä vastaamaan, [Puhemies: Aika!] mutta sen täytyy tapahtua mieluiten EU:n kautta ja EU:n yhteisten sääntöjen kautta, ja tästä Suomelta nyt puuttuu strategia ja myöskin suunnitelma siitä, miten päästään eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen.

15.15 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maatalouspolitiikka on yksi pisimmälle integroiduista EU-politiikan lohkoista. Tulevan EU-politiikan suuntaviivoissa on nostettu esille kannattavan ruoantuotannon tärkeys ja huoltovarmuus jokaisessa EU-maassa, ja erittäin hyvä niin. Sen sijaan avoimeksi on jäänyt se, miten tämän kannattavan ruoantuotannon edellytykset turvataan. Miten esimerkiksi viljelijöiden niskaan kaatuvaa EU:sta pulppuavaa byrokratiataakkaa kevennetään, pienennetään? Ja vaikka jokainen ruoantuottaja haluaisi tulonsa markkinoilta laadukkaiden tuotteiden tuotajahintana, tulevaisuudessakin tulemme tarvitsemaan erilaisia maataloustukia. Euroopassa niillä on merkittävä rooli kannattavuuden turvaajana. Kysynkin, miten hallitus aikoo turvata tulevilla kaudella EU:n aluepolitiikan ja maatalouspolitiikan tarvittavan budjetin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

tason, jotta maataloustukien taso kyetään säilyttämään tarvittavalla tasolla täällä koti-Suomessakin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

15.16 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin noista EU:n avaintavoitteista: mielestäni Suomen kohdalta ne ovat hyvin realistiset ja perustuvat Suomen vahvuuksiin, mikä tietenkin on aivan erinomainen asia. Toinen asia, mikä tästä nousee esiin, on tämä ennakkovaikuttaminen. On hyvä, että siinä nyt laitetaan vähintään vitosvaihe ellei kutosvaihe silmään. Viime kaudella taisi olla hiukan peruutusvaihe siinä päällä.

Mutta kaikkienensa tämä digitaalinen siirtymä, joka on myös avaintavoite: Itse näen siinä hankaluuksia ihan senkin takia, koska digitaaliset sisämarkkinat Euroopassa ovat noin 10—15 vuotta perässä muita keskeisiä kumppaneita, USA:ta tai Aasiaa. 66 prosenttia kaikista alustatalouden yrityksistä on USA:ssa, 30 Aasiassa ja vain kolme täällä. Tämä on valtava ongelma Euroopalle. Toivoisinkin, että hallitus vie näitä digitaalisia sisämarkkinoita ja tätä digitaalista siirtymää vahvasti tällä kaudella eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Virta.

15.17 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituspuolueen edustaja täällä totesi, ettei Eurooppa kilpaile Yhdysvaltojen kanssa. Mielenkiinnosta kysyn, onko tämä myös pääministerin ja hallituksen näkemys.

Minä haluan ja vihreät haluavat, että Euroopan kilpailukykyä edistetään niin, että investoinnit ja uudistuva teollisuus ja sen myötä syntyvä hyvinvointi ja taloushyöty sijoittuvat mitä suurimmassa määrin Eurooppaan, Suomi kun on aika pieni pärjätäkseen yksin kilpailussa, jossa vastassa ovat Yhdysvallat ja Kiina. Mutta EU on markkinataloudessa riittävän iso toimija, jos teemme fiksua EU-politiikkaa. Kilpailussa ei kuitenkaan pärjää, jos seisoo jarrupolkimen päällä tai vie yksipuolisia vaatimuslistoja ilman konkreettisia ratkaisuehdotuksia. Uskon, että kokoomus kyllä tämän hyvin tietää.

En varmaan ole ainut, jota häiritsee jälleen se, että pääministeri puhui todella kauniisti ja todella fiksuista tavoitteista, mutta samaan aikaan te vastustatte kaikkia niitä keinoja, joilla nämä tavoitteet voitaisiin saavuttaa. Eli esitänkin kysymyksen: Onko tämän hallituksen EU-politiikan linja kokoomuksen avoin ja vahvaa kilpailukykyä toivottavasti tavoitteleva Eurooppa vai perussuomalaisten EU-vastainen ja EU-eroon pitkällä tähtäimellä pyrkivä linja? Kumpi? Tästä ei nyt saa selvää, viekö kokoomus vai perussuomalaiset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman.

15.18 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailma on nyt siinä asennossa, että Suomi, jos kuka, tarvitsisi nyt entistä vahvempaa Euroopan unionia, joka olisi entistä kyvykkäämpi omassa puolustuksessaan. Ja nyt tarvittaisiin aktiivista EU-jäsentä, joka vaikuttaisi sen puolesta, että todella löydetäisiin keinoja, joilla myös suomalaisten yritysten investoinnit ja työpaikat turvattaisiin.

Kun katson näitä avaintavoitteita, niin, arvoisa pääministeri, täällä te ette saa sanottua selvää tukea esimerkiksi ajatukselle puolustuskomissaarista. Teillä ei ole mitään rakenta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

via, todellisia ehdotuksia, joilla näistä valtiontuista päästäisiin eroon. Se on vain toivotaan toivotaan -linja. Yritysvastuudirektiivissä heittäydytte jarrumiesten joukkoon viime hetkellä, ympäristönsuojelussa heittäydytte Unkarin rinnalle vastustamaan loppumetreillä, ja teidän elinkeinoministerinne Kauppalehdessä spekuloi Suomen erolla euroalueesta. [Kimmo Kiljunen: Onko totta?] Kauniit tavoitteet, mutta kun kuuntelee, mitä keinoja te esitte, niin taitaa olla niin, että Purran punakynä on siellä käynyt aika kovaa. Kyllä tässä aidosti herää se kysymys, arvoisa pääministeri, oletteko te tässäkin asiassa antanut tahtipuikon perussuomalaiselle puolueelle, jonka lopullisena tavoitteena on [Puhemies koputtaa] Suomen ero Euroopan unionista. Mitä tämä kertoo [Puhemies koputtaa] hallituksen EU-vaikeuttamisesta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Andersson, Li.

15.20 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan tästä vihreästä siirtymästä ja siihen liittyvästä kilpailusta, koska se on kohtalonkysymys niin Suomelle kuin koko Euroopan unionille. Nimenomaan siinä liikkuu isoja rahoja, isoja investointeja ja myöskin valtava määrä työpaikkoja. Siksi on äärimmäisen huolestuttavaa huomata, että näistä hallituksen avaintavoitteista puuttuu kokonaan visio ja strategia siitä, miten Suomen ja Euroopan unionin pitäisi tässä pärjätä. Te sanotte ”ei” kaikkeen. Suomi sanoo aivan perustellusti ”ei” näiden valtiontukisäädösten löysämiselle, mutta sitten sanotte ”ei” myöskin näille yhteiseurooppalaisille ratkaisuille: ei yhteisvelkaa, ei jäsenmaksuosuuksien nostamista, ei omien varojen kehittämistä. Mitä te sitten ajattelette, millä Euroopan unioni ja Suomi tulevat pärjäämään kilpailussa esimerkiksi Yhdysvaltoja vastaan, jossa käytetään merkittävästi varoja, julkisia varoja, näiden investointien saamiseksi sinne? Ja kyllä, edustaja Mäkelä, tämä kilpailuasetelma on olemassa. Suomi on jo menettänyt teollisia työpaikkoja Yhdysvalloille johtuen siitä, että siellä on niin paljon huppeammat tuet näille. [Jani Mäkelä: Mitäs tehdään, mitä tehdään?] — Ettekö välitä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo.

15.21 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Arvoisa pääministeri, olisin kysynyt teiltä mielipidettä siitä, miten päätöksenteko tulee järjestää EU:ssa tulevaisuudessa. Tällä hetkellä se ei toimi, ja näyttää Natossa olevan vähän sama ongelma — aamun uutisista kun kuuli siitä. Miten teidän mielestänne päätöksenteon pitää toimia tulevaisuudessa, se on kysymys.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Juvonen.

15.22 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tehokkaan EU-strategian lähtökohtana tulee olla EU:ssa tapahtuneiden ja tapahtuvien muutosten tunnistaminen ja vaikutusten ymmärtäminen.

EU:n kokonaisturvallisuuteen liittyen haluan nostaa esiin asian, mistä vielä kukaan ei ole maininnut, nimittäin antibioottiresistenssin. [Aki Lindén: En ole vielä saanut puheenvuoroa siitä! — Naurua] — Odotellaan sitä. — Täällä on puhuttu ilmastonmuutoksesta, mutta tutkijat ovat jo kauan sitten kertoneet, että ilmastonmuutostakin suurempi uhka on antibioottiresistenssi. On todettu, että ilman toimenpiteitä antibioottiresistenssi aiheuttaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

vuoteen 2050 mennessä enemmän kuolemia kuin syövät. On todettu myös, että Pohjois-Euroopassa tilanne tämän asian suhteen on suhteellisen hyvä mutta Etelä-Euroopassa huono.

Kysyisinkin teiltä, arvoisa hallitus, miten huomioitte tämän antibioottiresistenssitieteen, joka on todellakin tärkeä. On myös arvioitu, että Euroopassa 33 000 ihmistä kuolee vuosittain infektioihin, joihin antibiootit eivät tehoa. Tämä on sosiaali- ja terveystieteiden kysymys, ja siksi siitä myös kysyn.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten edustaja Kauma.

15.23 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU-vaalit pidetään vain kahden kuukauden päästä. Jos mietitään Suomea ja Eurooppaa viisi vuotta sitten, kun oli edelliset vaalit, niin silloin ei oltu vielä koettu koronapandemiakriisiä eikä energiakriisiä mutta oli jo kokemusta finanssikriisistä ja turvapaikkakriisistä. Eli näyttää siltä, että nämä kriisit kuitenkin uusiutuvat määräjain, muutaman vuoden välein — emme vain tiedä, mitä asiaa seuraava kriisi koskee. Eli tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että EU:n pitää olla paremmin varautunut kriiseihin myöskin jatkossa, koska siinä kohtaa sen rooli korostuu. Yksin emme voi näitä kriisejä hoitaa yhtä hyvin kuin yhdessä muiden EU-maiden kanssa.

Arvoisa puhemies! Kysyisinkin nyt pääministeriltä tehokkaammasta päätöksenteosta kriiseissä, koska nyt on osoittautunut niin, että esimerkiksi Ukrainan auttamisessa päätöksenteko on ollut melko lailla hidasta. Elikkä kun on puhuttu määränemistöpäätöksistä, niin kuinka näette tulevaisuuden: millaisissa asioissa voitaisiin ottaa näitä määränemistöpäätöksiä käyttöön?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten vielä yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Harakka, ja sen jälkeen, kun neljä ministeriä on pyytänyt puheenvuoron, ne otetaan tähän loppuun, ja lisäksi vielä sitten edustaja Autto puheenjohtajana käyttää lyhyen puheenvuoron. — Harakka.

15.24 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tulevaisuusvaliokunta teki yksimielisen lausunnon hallituksen EU-avaintavoitteista, siitä lämmin kiitos kaikille. Nimensä mukaisesti valiokunta katsoi tulevaisuuteen, vuoteen 29. Sen sijaan, että olisi kuultu pelkästään eturyhmiä, kuultiin tulevaisuuden menestyksentekijöitä, startup-yrittäjiä, rahoittajia, kasvuyrittäjiä, teknologiaosaajia ja suurteholaskennan, tekoälyn tekijöitä. Heillä oli yksi viesti, jonka valiokunta otti tähän lausuntoonsa, ja se on se, että suomalaisen teknologian etulyöntiaseman vahvistaminen on otettava avaintavoitteiden neljänneksi pääprioriteetiksi. Haluaisin kuulla pääministeriltä, olisiko tämä mahdollista sen sijaan, että vain neljällä rivillä ohimennen sivulla 4 luetellaan 6G, kvanttilaskenta, supertietokoneet, tekoäly, mikroelektroniikka. Voisiko teknologian etulyöntiasema olla se asia, jota Suomi kaikkein voimakkaimmin puolustaa kansallisen edun, tulevaisuuden työpaikkojen eteen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja nyt sitten puheenvuorot ministereille. Ne aloittaa ministeri Adlercreutz, sen jälkeen Mykkänen ja Essayah ja lopuksi vielä pääministeri. — Kaksi minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

15.26 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Anders Adlercreutz: Arvoisa puhemies, ärade talman! Kun katsotaan niitä isoja globaaleja uhkia — uhkaa demokratiaa vastaan, oikeusvaltiota, turvallisuutta, taloutta vastaan, ilmastonmuutosta vastaan — niin mikään näistä ei ratkea ilman vahvaa ja toimintakykyistä EU:ta, ja siksi Suomi pyrkii EU-politiikassa nimenomaan vahvistamaan EU:n toimintakykyä. Se tarkoittaa, että keskitymme oikeusvaltiokysymyksiin, sisämarkkinoiden vahvistamiseen. Nämä ovat keskeisiä toimintakykyisen EU:n rakennuspalikoita.

Tässä on puhuttu ennakkovaikuttamisesta. Siihen on keskitytty nyt tämän ensimmäisen vuoden aikana, ja tulokset ovat hyviä. Kun katsoo MFF-välitarkastelua, niin se lopputulos, joka saatiin siitä, vastaa hyvin pitkälle niitä Excel-taulukoita, joita Suomen virkamiehet siellä Brysselissä tekivät. Se oli hyvä esimerkki siitä, että ennakkovaikuttaminen oli tehokasta. Kun puhutaan koheesiopolitiikasta ja Suomen aloitteesta siitä, että Euroopan itärajan alueet olisivat painopiste koheesiopolitiikassa, niin kun nämä maininnat nyt jo löytyvät koheesiokomissaarin puheista, voidaan todeta, että ennakkovaikuttaminen on onnistunut.

No, entäs kilpailukysymys, josta edustaja Lintilä puhui? Toki Eurooppa kilpailee. Jotta Eurooppa pystyisi kilpailemaan hyvin, sisämarkkinoiden on toimittava. Se liittyy valtiontukikysymyksiin, joissa on järkevää pitää hyvinkin maltillista linjaa. Jos siitä luodaan yhteisiä eurooppalaisia malleja, niin pitää olla äärimmäisen tarkka, ettei siitä tule koheesiopolitiikan uusi kerros. [Antti Lindtman: Samaa mieltä!] Alustavat keskustelut viittaavat siihen, että monet maat nimenomaan siten tässä toimivat, [Antti Lindtman: Te seuraatte sivusta!] jolloin on järkevää ja hyvä, että Suomi on se maa, joka puhuu neutraalista toimintaympäristöstä, oikeiden kilpailukykytekijöiden vahvistamisesta, tki-politiikasta, excellence-periaatteista myöskin valtiontukien osalta. Siinä linjassa on nyt pysyttävä kiinni. [Timo Harakan välihuuto]

Eurooppa—USA: Transatlanttinen suhde on äärimmäisen tärkeä, ja erityisesti digitaalisissa ratkaisuissa olisi oleellista, että EU:lla ja USA:lla olisi sama linja, jottei Kiinan ratkaisu ole se, joka vie voiton kansainvälisessä kilpailussa.

Ja kyllä Ruotsi-yhteistyö on noussut uudelle tasolle tämän hallituksen aikana. Pääministeri Orpo ja pääministeri Kristersson ovat tehneet hyvää yhteistyötä, niin kuin minä oman vastinparini kanssa. On ollut hienoa nähdä, miten me olemme tehokkaasti yhdessä pystyneet toimimaan ja ajamaan yhteisiä etuja Euroopan kentillä. [Timo Harakka: Viimeksi ajettiin yhdessä Natoon!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen.

15.29 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! EU:n todellakin pitää olla vahva suurissa linjoissa ja maltaa välttää puuttuminen yksityiskohtiin silloin, kun se ei ole välttämätöntä.

No, mikä on EU:n suurin ilmastopäätös lähivuosina? Selvästi tavoite vuodelle 2040 ja siinä yhteydessä tehtävät päätökset koko 2030-luvun ilmastopolitiikan rungosta. Tässä asiassa Suomi toimii juuri tällä hetkellä keskeisenä pelinrakentajana. Me olemme ensimmäisten maiden joukossa, käytännössä toinen maa, joka otti kannan 2040-tavoitteeseen ja sen välineistöön siten, että me tuemme 90 prosentin päästövähennyksiä nettopäästöihin sillä edellytyksellä, että ydinvoima hyväksytään vihreän vedyn ja vihreän sähkön lähteeksi, että päästöjen vähennyksen jakautuma tehdään jäsenmaiden välillä nykyistä kustannustehokkaammalla tavalla ja että katsotaan realistisesti kaikki teknologian luomat mahdolli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

suudet. Tämä on sentyyppistä pelinrakentamista ja nimenomaan rakentavaa EU-politiikan tavoitteissa eteenpäin pääsemistä, jota täällä useat edustajat peräänkuuluttivat. Viikko sitten käytiin keskustelut ympäristöneuvoston yhteydessä erikseen niin ilmastokomissaarin kuin Saksan neuvottelijoiden ja Puolan neuvottelijoiden kanssa — joka muuten on puheenjohtajamaana vuoden päästä, kun tästä pitäisi päättää —, ja näyttää juuri siltä kuin on odotettukin, että kun olemme pelinrakentajana, pystymme näitä toisaalta meille keskeisiä tavoitteita saamaan läpi.

EU-myönteisyys ei ole yhtä kuin kritiikittömyys. Kysyn tässä sinänsä jo pohjustaen Essayahin asiaa, että kun metsäkatoasetuksesta joku väitti, että sen kritiikki on EU-vastaisuutta, niin onko joku oikeasti sitä mieltä, että jos maatila rakentaa uuden navetan metsään, olisi oikein, että maatila ei saisi enää myydä ruokaansa markkinoille. Eihän tällainen toimi maassa, jossa 70 prosenttia on metsää. Se voi toimia silloin, jos 0,7 prosenttia on. Kyllä meidän täytyy pystyä asettamaan mittasuhteisiin asioita, viemään rakentavasti terveen järjen kysymyksiä eteenpäin.

Edustaja Lintilä käytti erittäin hyvän puheenvuoron kilpailukyvyn merkityksestä, ylisääntelyn välttämisestä, ja tässä suhteessa meidän tärkein tehtävä tällä kaudella on mahdollistaa se, että Suomi ensimmäisten joukossa elää ilman kivihiihtä ja fossiilisten polttamista teollisuudessa ja energiantuotannossa, ja myös Eurooppa. Kaikki puhdas sähköntuotanto tarvitaan, ja sille vahvat markkinaedellytykset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Essayah.

15.31 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tässä ministeri Mykkänen hyvin avasikin juuri tätä metsäkatoasetusta, joka siis viime kesäkuussa astui voimaan. Nyt on menossa siirtymäkausi sen asian suhteen, mutta nyt ovat monet maat, Suomi ehkä etunenässä, huomanneet, että tämän metsäkatoasetuksen soveltaminen käytäntöön on koko lailla vaikeaa, etenkin kun komissiolla ei tunnu olevan oikein selkeää käsitystä itsellikään, mitä oikeastaan tuli säädettyä. Siksi se kritiikki on paikallaan, koska emmehän me tällä tavalla voi jatkaa, että meillä Euroopassa nyt investoinnit ovat jäässä, koska ei tiedetä, kuinka monta puuta voidaan navetan alta kaataa. Ja tähän on, niin kuin ministeri Mykkänen hyvin totesi, esimerkiksi Suomessa aika lailla järjenvastainen tilanne — Euroopan metsäisin maa — joten kyllä voi ihmetellä, kuinka alun perin hyvää tarkoittava Amazonin laittomiin hakkuisiin tarkoitettu sääntely yhtäkkiä napsahtaa-kin tällä tavalla sitten suomalaisen viljelijän nilkkaan.

Täällä edustaja Viljasella oli erinomainen kysymys maatalouden kannattavuudesta ja sen tulevaisuudesta. Koko lailla tätä samaa asiaa tietenkin pohdimme paitsi kansallisesti myös sitten Euroopan tasolla. Nyt juurikin näitten mielenilmaisujen vauhdittamana komissio on sitten vihdoinkin lähtenyt purkamaan ihan jo tätä alkaneen CAP-kauden byrokratiaa ja lähtenyt sääntelyä jonkun verran löysentämään. Tietenkin nyt, kun tämän komission aika alkaa olla aika vähissä, hyvin nopealla tahdilla nimenomaisesti nämä esitykset liittyvät byrokratian ja erilaisten tarkistamisten ja tällaisten velvollisuuksien höllentämiseen, mutta itse ajattelen, että tärkeämpiä ovat nyt sitten nämä komission avaukset, jotka liittyvät muun muassa epäterveen kauppatavan direktiiviin ja muun muassa tuottajan asemaan elintarvikeketjussa ja siihen, että tuottaja saa sen oikeudenmukaisen osuutensa. Siinä on minun mielestäni se maatalouden tulevaisuuden ja kannattavuuden ydin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

No sitten ehkä edustaja Juvoselle vastaan kuitenkin tähän antibioottiresistenssiasiaan, koska tämä on myös maatalousasia. Suomihan on niitten maitten joukossa, jossa ei anneta antibioottia eläimille muuten kuin silloin, kun on kyseessä eläintaudin torjunta. Meillä Euroopassa valitettavasti on maita, jotka käyttävät esimerkiksi 17 kertaa enemmän antibiootteja ja antavat niin sanotusti ennalta ehkäisevästi antibioottia ihan rehun seassa. Tämä on aiheuttanut sen, että meillä on valtavasti tänä päivänä antibioottiresistenssejä olemassa sen tähden, että todellakin sitä käytetään holtittomasti, ja tähän on saatava rotia Euroopan tasolla. Toki tätä on yritettykin jonkun verran suitsia, mutta enemmän on tehtävä sen hyväksi. — Kiitos. [Timo Harakka: Lisää sääntely!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten vielä pääministeri Orpo.

15.34 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos eduskuntaryhmille tästä keskustelusta. Tämä on äärettömän tärkeä asia, ja kyllä koen kaikesta tietysti oppositiosta tulevasta kritiikistä huolimatta, että isossa kuvassa me olemme hyvinkin samanmielisiä Euroopan merkityksestä varsinkin tässä ajassa, kun me eletään kriisien keskellä, vieressä käydään sotaa ja meillä on isoja globaaleja haasteita ratkottavana. Me kaikki täällä nähdään se, että me tarvitsemme Euroopan unionia.

Hallitus on täysin sitoutunut. Se näkyy hallitusohjelmasta, ja se näkyy näistä avaintavoitteista. Meillä on lukematon määrä omia ratkaisuja, joita kuunnellaan tällä hetkellä, kolme keskeistä avaintavoitetta, joilla mennään kohti visiota, joka on siis vahva, geopolitiittisesti ja globaalisti vahvempi Eurooppa, kilpailukykyinen Eurooppa, korkean teknologian Eurooppa, Eurooppa, joka on torjunut luontokatoa ja ilmastonmuutosta. Sitä kohti me mennään, ja me tarvitaan siihen kilpailukykyä ja me tarvitaan turvallisuutta ja me tarvitaan energiamurrosta. [Sofia Virta: Missä keinot?] Ne ovat kolme avaintavoitetta. Kaikkea tähän paperiin ei ole tullut. Tämän jälkeen, hyvät edustajat, jokainen ministeriö laatii omat avaintavoitteensa, ja näitä kaikkia lähdetään viemään kaikissa mahdollisissa foorumeissa eteenpäin.

Se, että sanotaan, että hallitus ei ole aktiivinen, on väärin. — Tekisi mieli käyttää vahvempaakin ilmaisuja. — Otetaan esimerkkejä ihan viime ajoilta. Yritysvastuudirektiivi saatiin läpi juuri sellaisena kuin me haluttiin [Sofia Virta: Te olette aktiivinen jarruttaja, ette rakentaja!] — juuri sellaisena kuin me haluttiin. Sen jälkeen esitys EIPin käyttämisestä puolustusteollisuuden rahoittamiseen, läpi sellaisena kuin Suomi esitti. Kokonaisturvallisuusunioni: presidentti Niinistö nimettiin vielä valmistelemaan sitä. Me ollaan saavutettu merkittäviä voittoja EU-vaikuttamisessa, ja on aivan väärin sanoa, että hallitus ei tällä hetkellä toimisi. Tällaista paperia ei ole koskaan ennen tuotu eduskuntaan, ja me tullaan tekemään sitä yhdessä teidän kanssanne ja suuren valiokunnan kanssa ja muokkaamaan ratkaisuehdotuksiamme muun muassa tähän rahoituskysymykseen.

Arvostan SDP:tä siinä, että te olette tehneet oman ratkaisumallinne, [Antti Lindtman: Hyvä!] mutta valitettavasti siinä mittakaava ei riitä. Se ei riitä niihin tarpeisiin, joita EU:ssa tällä hetkellä on. [Antti Lindtman: Mikä teidän ratkaisu on?] — Me tullaan hakemaan yhdessä niitä ratkaisuja, mutta meidän raamit ovat ne, että me haluamme palata takaisin normaaliin valtioneuvostojärjestelmään niin nopealla tahdilla kuin se on mahdollista. Totta kai meillä täytyy olla raamit. Emmekä me hyväksy yhteisen velan ottoa, niin kuin tämä sali on linjannut, [Välihuutoja vasemmalta] mutta me haluamme käyttää kaikkia niitä rahastoja ja rahoitusvälineitä, joita meillä on jo käytössä. Me ollaan valmiita kehittämään yhteisiä va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2024 vp

roja, kunhan siihen löytyy järkeviä keinoja. Te esimerkiksi esitätte päästökauppatulojen käyttämistä omiin varoihin. Se olisi pois meiltä ja muilta jäsenmailta, jos niitä käytetään EU-tasolla.

Eli kaikkia näitä valmistellaan, yhdessä muodostetaan kannat ja te pääsette niitä käsittelemään. [Puhemies koputtaa] Nyt on avaintavoitteet, meillä on näkemys, mihin Eurooppaa kehitetään, me ajetaan niitä aktiivisesti, ja meitä kuunnellaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, sitten vielä puheenjohtaja Autto. Lyhyt puheenvuoro.

15.37 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! EU-asioita käsiteltäessä asiapaperiniput ovat paksuja ja ehkä asiatkin joskus hieman paperinmakuisia. Mutta huolimatta siitä, että ne voidaan kokea välillä etäisiksi, ne ovat todella pohja leijonanosalle kaikesta siitä lainsäädäntötyöstä, jota tämäkin sali lopulta sitten tekee. Kyllä me tässä keskustelun kuluessa huomasimme, että EU-asioista keskustelu ja sen tarve on aivan ilmeinen, koska keskustelu sen verran tässä kuumeni.

Oppositio sovitteli tahtipuikkoa vähän eri puolueiden käsiin. Siellä EU-neuvostossa tahtipuikko on toivottavasti tukevasti aina sen suomalaisen ministerin kädessä, joka kulloinkin missäkin neuvoston kokoonpanossa Suomea edustaa ja toivottavasti saa taitavasti EU-orkesterin soimaan Suomelle suotuisan nuotin mukaan. Mutta, hyvät kansanedustajakollegat, se nuotti tulee valtiosääntömme mukaan eduskunnan suuresta valiokunnasta. Me eduskunnassa sen nuotin teemme. Sen takia tämä keskustelu on ollut arvokas, ja on todella tärkeää ja tarpeellista jatkaa tätä keskustelua niin, että kun nyt valtioneuvosto omassa valmistelussaan siirtyy kerran vaalikaudessa tehtävästä selontekomenettelystä tällaiseen, voisiko kuvata näin, nopeatahtisempaan menettelyyn, jolla näitä Suomen tavoitteita EU-vaikuttamisessa päivitetään, niin valtioneuvosto tuottaa suurelle valiokunnalle sellaista materiaalia, jonka pohjalta suuri valiokunta voi puolestaan puhemiesneuvostolle tehdä esityksiä, että myös suuri sali pääsee sitten aina tarvittaessa ja myös varmasti säännöllisesti näistä teemoista keskustelemaan.

Arvoisa rouva puhemies! Kiitos paljon tästä keskustelusta. Kiitos pääministerille ja koko valtioneuvostolle vastauksista eduskunnan kysymyksiin.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.